

سپهر ادب

مجموعه اشعار

مدایح اہلبیت اطہار - غزلیات - مراثنی

رباعیات دوستانہ‌ها

تألیف: سید محمد حسن صفوی پور
(قیصر)

در روزگار آنچه بجا ماند از کسی نام تکو و مدحت آل پیمبر است
زین رهگذر چو تابش انوار آفتاب بر تارک (سپهر ادب) نام قیصر است

با مقدمه استاد حسین سرور اصفہانی

انتشارات صغیر

صفوی پور، محمد حسن، ۱۳۱۴ -
 سپهر ادب: مجموعه اشعار مدایح اهل بیت اطهار - غزلیات - مرثی -
 رباعیات - دوستانه ها / تألیف محمد حسن صفوی پور (قیصر)؛ با مقدمه
 حسین سرور اصفهانی. -- اصفهان: صغیر، ۱۳۸۳.
 ۴۲۰ ص.

ISBN: 964-5862-17-5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. شعر فارسی -- قرن ۱۴. ۲. شعر مذهبی -- قرن ۱۴.
 الف. رنجکش، حسین، مقدمه نویسی. ب. عنوان.
 ۲ س ۸ / ۸۱۳۴ PIR س ۷۴۱ ص ۶۲ / ۸۱۴۱
 ۱۳۸۳ ۱۳۸۳

۸۳-۳۶۲۸۶ م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب	سپهر ادب
مؤلف	سید محمد حسن صفوی پور
نوبت چاپ	اول
ناشر	انتشارات صغیر
تایپ کامپیوتری	پردیس جی
سال نشر	۱۳۸۳
شمارگان	۲۰۰۰ جلد
قیمت	تومان
شابک	۹۶۴-۵۸۶۲-۱۷-۵
	964-5862-17-5

محل نشر اصفهان خ علامه مجلسی بازار مجلسی

انتشارات صغیر تلفن: ۴۴۶۱۱۴۸-۲۲۹۰۸۲۸

به نام پروردگار یکتا

در ظل توبهات ائمه معصومین علیهم السلام

مقدمه اول

چندی قبل نگارش مقدمه‌ای بر کتاب شاعر اهل بیت آقای سید محمدحسن صفوی پور متخلص به قیصر به این حقیر محول گردید گرچه به سامان نبودن سلامت مزاج کمتر رخصت این مهم را می‌داد ولی به حکم امثال امر پذیرفتم. بر اهل ادب پوشیده نیست که نویسندگان مقدمه بر دواوین شعرا نخست گامهائی به عقب می‌نهند و تاریخ تحول زبان فارسی را دستمایه کار خود قرار می‌دهند. و تاریخ تطور دیر پا و کهنسال ایران را بر اهل تحقیق و دوستان این گونه مقال عرضه می‌نمایند. جویندگان را به تاریخ ادبی ایران حواله می‌دهم ولی جهت پیوند رشته سخن از بنیانگذاران پایه ادب فارسی یاد می‌کنم و طالبان را به مطالعه آثار بزرگانی مانند رودکی سمرقندی، ابوجعفر سفری، کسایی مروزی، منوچهری دامغانی، فرخی و سلطان حماسه ایران حکیم ابوالقاسم فردوسی ارجاع می‌دهم پس از یادآوری از این و خیره از تاریخ ادب دوردست ایران به یکباره سیصد سال تاریخ ابدائی‌ترین و ابتکاری‌ترین و شیرین‌ترین دوره ادب فارسی پیش روی ما اوراق می‌گسترده که از آن دوره بنام سبک اصفهان یاد شده است در این برهه از زمان بطوریکه یاد شده دوره تحول شعر پارسیست و سبک نوئی پا به عرصه وجود می‌گذارد که نواندیشی و نوگرایی و مضمون طرازی و نازک خیالی و به کار گرفتن اصطلاحات و استعارات تازه تاریخ ادب آن روزگار را متحول می‌سازد. ستارگان درخشان شعر و ادب آن عصر عبارتند از بیدل دهلوی، صائب اصفهانی، عرفی شیرازی، حزین لاهیجی، غنی کشمیری، طالب آملی و تنی چند دیگر که باز مطالعه آثار آن فرهیختگان را به یاران صاحب‌دل توصیه می‌کنم.

این سبک و روش نو و جذاب آنچنان مقبول عام یافت که به آسانی در طی چند

سال چند صد شاعر نام آور و شیوا کلام را در دامن خود پروراند که نام بعضی از آنان در این مقال آمده. اینک به موضوع اصلی این نوشته اشاره می‌شود که فرزندان خلف و میراث داران آن دوره از تاریخ ادب زبان فارسی نه تنها پاسدار میراث گذشته‌گانند بلکه خود نیز با تحول شیرین و شیوا سبکی بنیادین از سبک اصفهان و طرزی نوین را به بازار ادب عرضه داشته‌اند که سخت مورد عنایت ادب دوستان قرار گرفته است. آنان در عین امانتداری صادقانه خود نیز استعارات و ترکیبات و مضامین نمکین و مطالب تازه و شیوانی را در قالب‌های گوناگون در بر دارند و مضامین اخلاقی، اجتماعی، مذهبی، انتقادی بوجود آورده‌اند اگر چه در دوره قاجاریه تعدادی از شعرا بازگشت ادبی را سبب شده‌اند که عنایت به شیوه قدما بوده و با سبک معروف به هندی (اصفهان) به ستیز برخاستند ولی تحول یاد شده راه خود را پیمود و هنوز نیز بقوت خود باقیست و با اقبال عمومی روپروست. اگر چه می‌توان به آسانی و با کمال اطمینان دهها از آنگونه سرایندگان مبتکر را برشمرد اما از میان آنان شاعری که مورد نظر ماست با طبعی روان و اشعاری با همان شیوه یاد شده به نام آقای سیدمحمد حسن صفوی (قیصر) که چند سال است افتخار دوستیش نصیبم شده است و لطفاً از روی عین محبت و صفای بی‌شائبه این ناچیز را به چند نوبت با زبان شعر مورد عنایت قرار داده است که خود را در خور و لایق این همه توصیف و تعریف نمی‌دانم و ضمناً این خصوصه از صفات بارز و پسندیده اوست که در هر کجا و هر کس اندک صفا و صفات انسانی و مردی یافت با زبان شعر روان از آن به تشویق بر می‌خیزد. او مردیست بسیار متواضع و بی‌ادعا که حتی یکبار نشنیدم او از خودپسندی و بزرگ بینی در باب هنر شاعری از خود لب به تعریف و تمجید بگشاید. در خصوص چهره ظاهری و اندام او شاعریست میانه بالا با قد کمی خمیده و چهره گندمگون، ساکت و آرام و با وقار، کمتر سخن می‌گوید و بیشتر می‌شنود. چند سالیست که برای انجمن ادبی بزم سرور که اینجانب افتخار خدمتگزاریش را دارم جلیس بسیار خوب و ثمربخش‌یست. اشعارش

رنگ و بوی مذهبی، اخلاقی، اجتماعی، انتقادی، مردمی دارد چون از میان مردم کوچه و بازار برخاسته حالت نزار مردم را خوب درک می‌کند زبان آنان را خوب می‌فهمد و از زبان آنان شعر می‌گوید غمخوار نوع خویش است و انسانیت و مردم خوئی و صفات بذل و بخشش و خیراندیشی را مورد ستایش قرار می‌دهد. اخلاقیات ناپسند و ناصواب سخت مورد حمله او با زبان شعر قرار می‌گیرد. اعضای انجمن را صمیمانه دوست می‌دارد و به آنان عشق می‌ورزد. حضور صمیمانه‌اش آنان را مسرور می‌سازد غالباً سایه غمی گنگ بر چهره‌اش نشسته است در مجالس سخت بخود فرو می‌رود و سر در گریبان دارد وقتی نگاهش می‌کنی غم چهل سال اندوه و رنج خود و خلق خدا را یکجا در کاسه نگاهت می‌ریزد از احوالش می‌پرسی با صدائی که طنین پر اندوهش گوئی از عمق چاهی به گوش می‌رسد چنان پر درد که تن و جان را می‌سوزاند شرح حالش را می‌خواهی توضیح می‌کند باز هم فروتنی و تواضع عاقبت متواضعانه نوشته‌ای بسیار مختصر پیش رویت می‌گذارد و در آن می‌خوانی که نامش سید محمدحسن صفوی پور فرزند مرحوم سید عبدالحسین از سلسله سادات موسوی در سال ۱۳۱۴ خورشیدی در محله دریکوشک اصفهان از محلات چندگانه چشم به جهان گشوده تا دیپلم تحصیل کرده و چون علاقه وافر به شعر و ادب داشته است در سن دوازده سالگی پا به عرصه گاه آزمون گذاشته و به طبع آزمائی در هنر و زین شاعری پرداخته و هم از آغاز جوانی به تکمیل سرمایه ادبی ادامه داده است و باز می‌خوانی که قیصر در ابتدای کار سخنوریش چه بوسیله دواوین شعرای بزرگ و نامی و چه در محافل ادبی محل کارش تهران بنامهای انجمن ادبی فردوسی کمال و دانشوران و نغمه سرایان و کلبه سعد حضور بهم رسانیده نامبرده مدت ۲۵ سال به عنوان کارمند شهرداری تهران به کار اشتغال داشته است که از آن دوران نیز خاطرات چندان خوشی ندارد ضمناً با همت دوستان مجموعه کوچکی تحت عنوان همراه با کاروان در سال ۱۳۴۷ به چاپ رسانده که نسخه‌های آن کم یاب است. این سید پاک

سرشت به سیادت خویش سخت احساس سرافرازی و افتخار می‌کند و عقیده دارد که خون نیاکان پاکش در شریان‌های او در جریان است از این جهت بسی بجاست که درد دین و غم مظلومان داشتن و غم تهی دستان خوردن را میراث انکارناپذیر آن پیشوایان آئین حق می‌داند. باری شاعر ما در سال ۱۳۵۹ خورشیدی بافتخار بازنشستگی نائل آمده است وی دارای پنج فرزند به نامهای عاطفه سادات - فاطمه سادات - مریم السادات - مطهره سادات و سیدحسین می‌باشد که برای آنان پدری مهربان بوده است اما قیصر در محافل ادبی اصفهان نیز شرکت داشته است و در انجمن ادبی بزم سرور که هنوز به حیات ادبی خود ادامه می‌دهد شرکت می‌جوید.

قابل ذکر است که شاعر نامبرده در محفل ادبی بزم سرور که اینک از حالت سیار خود در آمده و در آرامگاه شاعر شهیر شادروان استاد صغیر اصفهانی واقع در فلکه قدس عصرهای جمعه تشکیل می‌گردد که مجوز آن را آقای حاج رضا صغیر متخلص به سعید دارا می‌باشند شرکت می‌کند در پایان از خداوند بزرگ برای این شاعر دلسوخته و متعهد توفیق روزافزون آرزو مندیم.

حسین سرور

آذرماه ۱۳۸۳ شمسی

مه دوم

پیش گفتار مؤلف

با تشکر از استاد سرور شاعر ارجمند و توانای اصفهان جایی که بزرگان عرضه سخن و ستارگان درخشان سپهر شعر و ادب فارسی و اساتید پرمایه و مضمون آفرین که نامشان در تذکره نامه منظوم در همین دفتر برده شده است و همه با شعر بیان و الفاظ و کلمات بدیع و مضمونهای زیبا انسانها را به شگفتی و امید دارند و داد سخنوری می دهند. من که سرمایه شعریم در مقابل این عزیزان صفر در برابر بی نهایت است چگونه می توانم ادعای شاعری داشته باشم. از زمانی که احساس کردم می توانم کلماتی را در قالب شعر هر چند کم مایه در آورم خود را ملزم دانستم که بقول معروف به این آشی که پخته ام نمک ولایتی بزنم و با مدح و منقبت چهارده معصوم زینت بخشم تا از این طریق مورد پسند خدا و مردم قرار گیرد و با وجود اساتید شعر و ادب فارسی من عنوان شاعری را به هیچ وجه بر خود نمی پسندم و این بضاعت شعری را هم که دارم مرهون زحمات بی شائبه و راهنمایی های اساتید انجمن های مختلف من جمله انجمن ادبی سرور می دانم.

روشنگری از مهر سپهر ادب آموز آنجا که سرور است فرزخوان محبت سخن را به پایان می برم و از همه دوستان و خوانندگان التماس دعا دارم که بدیده اغماض بنگرند و این اشعار را به عنوان ولایتی بودنش از این حقیر پذیرا باشند. ضمناً از برادر گرامی آقای حاج رضا صغیر - سعید - فرزند شادروان استاد صغیر اصفهانی، مدیر انتشارات صغیر که در ویراستاری و تنظیم این مجموعه کوشش بسیار نموده اند متشکرم.

بر دامن دل گرد ملالی ننشیتند تا روشنی بخت من از سمن سعید است

تقدیم به همسر

باعرض تشکر - سید محمد حسن صفوی پور (قیصر)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه اول
۹	مقدمه دوم
۱۰	فیض عبادت پروردگار
۱۰	صنع خداوند متعال
۱۱	مناجات با پروردگار عالمیان
۱۲	مناجات با قاضی الحاجات
۱۳	مهبط نور خداوند متعال
۱۴	فیض تلاوت قرآن مجید
۱۴	گلشن عرفان
۱۵	قبله گاه عبادت
۱۶	جام شب
۱۶	بعث پیغمبر اکرم (ص)
۱۷	پنج تن آل عبا
۱۸	بسم الله الرحمن الرحيم
۱۹	جمال نورانی حضرت محمد (ص)
۲۰	پرچمدار توحید
۲۲	ميلاد نور
۲۴	مولود کعبه
۲۵	ميلاد مسعود مولای متقیان امیر مؤمنان علی (ع)
۲۶	بهاریه و شرح عید غدیر
۲۹	یا علی مدد
۳۰	شهباز عرصه ایجاد
۳۰	علی شاه ولایت
۳۲	خاک در میخانه توحید
۳۳	شیر خدا حیدر کرار
۳۴	کیست حیدر
۳۵	الحق مع علی و علی مع الحق
۳۷	پیرو مکتب ولایت باش

۳۸		علی آیت رهبری
۳۸		ولای مرتضی علی (ع)
۳۹		رستگاری بود ولای علی
۴۰		نیست کسی جز علی (ع)
۴۱		روزگار علی (ع)
۴۴		ولادت زهرة الزهرا (س)
۴۵		کیست زهرا (س)
۴۷		ميلاد صديقه كبرى (س)
۴۸		تعريف عشق
۵۰		ميلاد با سعادت امام مجتبی (ع)
۵۱		زهرة الزهرا - صديقه كبرى (س)
۵۲		در وصف حضرت معصومه (س)
۵۲		مدح حضرت معصومه (س)
۵۳		روزگار علی (ع)
۵۵		مظهر هلاقی امام حسن مجتبی (ع)
۵۶		تولای حسن (ع)
۵۷		ولادت با سعادت حضرت ابا عبدالله الحسین (ع)
۵۸		شعبانیه
۶۰		مدح و ثنای حضرت ابوالفضل (ع)
۶۱		ميلاد با سعادت شه زاده علی اکبر (ع)
۶۲		حضرت سجاد زین العابدین (ع)
۶۳		ولادت ششمین اختر آسمان امامت امام صادق (ع)
۶۴		امام الصادقین (ع)
۶۵		حضرت موسی بن جعفر (ع)
۶۵		منبع فیوضات حضرت رضا (ع)
۶۶		مشهد مقدس
۶۸		شهنشاه ملک طوس
۶۸		ضامن آهو
۶۹		شهنشاه ملک طوس
۷۰		جواد الاثمه (ع)
۷۰		در مدح و مرثیه امام دهم حضرت علی نقی (ع)

- ۷۱ میلاد امام عسکری (ع).
 ۷۳ ولادت با سعادت مولا صاحب الزمان (عج).

غزلیات

- ۷۶
 ۱۷۲ تضمین غزلی از استاد سرور.
 ۱۷۳ پند استاد
 ۱۷۳ قطعه.

مصائب

- ۱۷۴
 ۱۷۴ شهادت مولای متقیان علی (ع)
 ۱۷۵ ایضاً شهادت مولا
 ۱۷۶ ایضاً شهادت مولا
 ۱۷۷ ایضاً شهادت مولا
 ۱۷۷ ایضاً شهادت مولا
 ۱۷۸ ایضاً شهادت مولا
 ۱۷۹ بقیع
 ۱۷۹ شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۰ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۱ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۱ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۲ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۳ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۳ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۴ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۴ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۵ ایضاً شهادت حضرت زهرا (س)
 ۱۸۶ وصایای حضرت زهرا (س) «نوحه»
 ۱۸۷ ایضاً نوحه.
 ۱۸۸ مددی یا انا «نوحه»
 ۱۸۹ ایضاً نوحه.
 ۱۹۰ وامحمدا کشته شد زهرا.

مراثی

۱۹۱	زائران کربلا
۱۹۱	حماسه عاشورا
۱۹۲	حدیث غم کربلا
۱۹۲	میعادگاه عاشقان
۱۹۳	کشتی نجات
۱۹۴	مکتب حسین (ع)
۱۹۵	خبر دارد حسین (ع)
۱۹۶	حدیث غم
۱۹۶	یا حسین (ع)
۱۹۷	نور خدا
۱۹۷	وصال حسین (ع)
۱۹۸	ناخدای عشق
۱۹۹	سفینه النجات
۲۰۰	جوانمردی
۲۰۱	باده عشق و وفا
۲۰۱	مرام ابوالفضل
۲۰۲	ساقی لب تشنگان
۲۰۳	دَر دریای ادب
۲۰۳	آب
۲۰۴	تکسوار کربلا
۲۰۵	مقام حضرت زینب (س)
۲۰۶	اگر زینب نبود
۲۰۸	قیام حضرت زینب (س)
۲۰۸	داغ جگر سوز
۲۰۹	تماشاکن
۲۱۰	سوک تشنه لبان
۲۱۰	غوغای عطش
۲۱۱	نیزه ها
۲۱۱	حسین آن میر عشق
۲۱۲	سلام به کربلا
۲۱۳	

۲۱۴	شهادت علی اصغر (ع)
۲۱۵	خیمه عزا
۲۱۶	هلال ماه ماتم
۲۱۷	گوهر مقصود
۲۱۸	شمع شبستان
۲۱۸	شهادت قاسم بن حسن (ع)
۲۱۹	گریستن
۲۲۰	اشک ستاره
۲۲۰	ستم
۲۲۱	کاروان شام
۲۲۲	جانبازی
۲۲۲	علمدار لشکر
۲۲۳	وادی محبت
۲۲۳	لب تشنه کشته شد مولای ما حسین
۲۲۵	شهباز دشت خون
۲۲۵	دسته گل‌های پرپر شده
۲۲۶	این کربلا بود یا دشت لاله‌ها
۲۲۷	دریا دریا
۲۲۸	وای وای وای
۲۲۹	باغبان
۲۲۹	آربعین
۲۳۰	نوشتار
۲۳۱	در منقبت سکینه خاتون (س) دختر ولای حسین (ع)
۲۳۲	شهادت امام مجتبی (ع)
۲۳۳	شهادت حضرت سجاد (ع)
۲۳۳	شهادت امام باقر (ع)
۲۳۴	شهادت امام صادق (ع)
۲۳۴	شهادت امام جواد (ع)
۲۳۵	شهادت امام هادی (ع)
۲۳۵	اشعاری در رابطه با شهادت امام هشتم علی بن موسی الرضا (ع)
۲۳۶	شهادت موسی بن جعفر (ع)

۲۳۷	یا علی موسی الرضا (ع)
۲۳۸	استعانت
۲۳۸	ولادت حضرت عباس (ع)
۲۳۹	قهرمان کربلا
۲۴۰	شهادت رقیه خاتون (س)
۲۴۱	مادر
۲۴۲	یا حسین
۲۴۳	یا ام البنین (ع)

متفرقات

۲۴۴	زلزله
۲۴۴	توصیف زلزله شهر بم
۲۴۵	بلای اعتیاد
۲۴۵	خشکسالی اصفهان (در سالهای قبل از ۱۳۸۰)
۲۴۷	حاجیه خانم فقیه احمدآبادی (قدس سره)
۲۴۸	اصفهان نصف جهان
۲۵۰	گذشت عمر
۲۵۱	مخلص درگاه سخن
۲۵۲	شکوه عشق

رباعیات

۲۵۴	
-----	--

دوستانه‌ها

۲۷۱	در محضر استاد سرور
۲۷۱	از زبان گهر نشان استاد سرور
۲۷۲	در محضر استاد غفرالهی ماهر
۲۷۲	چکامه‌ای در جواب شاعر متعهد ولایتی سید محمد حسن صفوی پور
۲۷۳	از لعل درفشان استاد ماهر
۲۷۴	در وصف شاعر گرامی سید محمد حسن صفوی (قیصر)
۲۷۵	در خلوتی با استاد خلیل صابری

سخنی از شاعر دلسوخته سقائی (سقا).....	۲۷۶
از زبان شاعر جوان محسن اسلامی (پویا).....	۲۷۶
در محضر شاعر دلسوخته سقا.....	۲۷۷
ارادت به ساقی سید حسین سقا.....	۲۷۸
کلامی با پویا (محسن اسلامی).....	۲۷۸
سروده آقای غلامی شاعر توانا.....	۲۷۸
سخنی از شاعر جوان آقای قادری.....	۲۷۹
سروده حاج آقا رضا اکبری (وفا).....	۲۷۹
تشکر و دعا برای حاج رضا اکبری.....	۲۸۰
در محضر دوستدار اهل بیت آقای دائی.....	۲۸۰
از زبان حسن خان احمدی (شایق).....	۲۸۱
خلوتی با حسن خان احمدی (شایق).....	۲۸۱
در محضر حاج آقا محمدعلی خواجه.....	۲۸۱
از زبان دوست مهربان آقای علی نریمانی (قائم).....	۲۸۲
صحبتی با استاد نریمانی.....	۲۸۲
خلوتی با سلاله سادات حاج آقا احمد سجاده.....	۲۸۳
در محضر حاج آقا حسن خیری.....	۲۸۳
شرح رباعیات بعضی شغرا در مدح مولا علی علیه السلام.....	۲۸۳
سروده‌ای از میر هدایتی.....	۲۸۸

سوگنامه‌ها

بیاد شادروان سید علی اکبر صفوی زاده.....	۲۹۰
بیاد شادروان مرشد اصغر فلاحتیان.....	۲۹۰
بیاد شادروان محمد اسماعیلی میر نعمت الهی.....	۲۹۱
بیاد خادم الحسین حاج حسین تمیزی.....	۲۹۲
در سوگ آقا میر محسن نعمت الهی (ره).....	۲۹۲
یادواره دل شکستگان بعضی سادات و مداحان اصفهان.....	۲۹۳
ساقی نامه یادواره جمعی از شاعران گذشته و حال اصفهان.....	۳۰۰